

Õpilaste teadmiste ja oskuste tagasiside põhimõtted, tingimused ja korraldus Tallinna Mustamäe Riigigümnaasiumis

Tallinna Mustamäe Riigigümnaasiumi hindamise korraldus tugineb põhikooli- ja gümnaasiumiseadusele ja gümnaasiumi riiklikule õppekavale.

Tagasiside tugineb ühistele kokkulepetele ja koolimeeskonna alusväärtustele.

Tagasiside eesmärgid on:

- anda õpilase tulemustele tuginedes arengut toetavat tagasisidet;
- innustada ja suunata õpilast õpinguteel sihte seadma;
- suunata õpetaja tegevust õpilase õppimise ja individuaalse arengu toetamisel;
- arendada õppija eneserefleksiooni oskusi;
- motiveerida õpilasi positiivse hoiaku kujundamisel õppimise suhtes;
- koguda järjepidevalt teavet õpilase õpitulemuste ja arengu kohta;
- anda alus õpilase järgmisesse klassi üleviimiseks ning kooli lõpetamise otsuse tegemiseks.

Tagasiside korralduses kasutatavad mõisted:

- kursus – 20 ainetunnist koosnev õppeaine;
- ainetund - 70 - minutiline tunniplaanis olev õppetund;
- õppeperiood – 10-nädalane õppetsükkel, mille jooksul ühe kursuse läbimine tähendab 2 nädalatundi ning kokkuvõtvast nädalast koosnevat perioodi;
- kursuse tulemus (kokkuvõttev hinne) – kursuse läbimise järel saavutatud õpitulemuse tase protsentides;
- kooliastme hinne – 5-palli süsteemis gümnaasiumi riikliku õppekava §17 alusel pandud kokkuvõttev hinne, mille õpilane saab kõikide vastava õppeaine kursuste läbimisel tulemuste põhjal ja mis kantakse lõputunnistusele;
- järelvastamine – puuduliku tulemusega või õigeaegselt tegemata töö sooritamine määratud tingimustel;
- järelarvestus – puuduliku kursusehinde korral taotletav arvestus, mille tulemus määrab kursuse lõpptulemuse;
- puudumine mõjuval põhjusel – kooli esindamine;
- puudumine – kõik puudumised ainetundidest, v.a. puudumine kooli esindamise tõttu;
- järelvastamise aeg – kord nädalas toimuv tund, mille ajal õpilane saab sooritada puudulike tulemustega või tegemata töid;

- konsultatsioon – individuaalse suunitlusega õpilase vajadusest lähtuv õppematerjali täiendav selgitamine, kuhu tulemisest õpilane teavitab aineõpetajat ette ja kuhu õpilane tuleb ettevalmistatult, saamaks vastust küsimustele, millele pole iseseisvalt vastuseid leidnud;
- õpiülesanne – õpetaja poolt määratud õppetööga seotud ülesanne (kontrolltöö, tunnikontroll, kodune ülesanne, ettekanne, esitlus vm);
- tunnikontroll – lühike 1-2 õppetunni või alateema materjali kohta sooritatav tagasisidestav töö, millest võib õpetaja teavitada vahetult enne tunnikontrolli algust;
- kontrolltöö – kokkuvõttev töö ulatusliku materjali põhjal, mis hõlmab mitme tunni, peatüki või aineosa kontrolli ja milleks on vaja eelneval päeval valmistuda. Kontrolltööks ei loeta ülesandeid, mille ettevalmistamiseks on antud pikem periood (esitlus, referaat, kohustusliku kirjanduse lugemiskontroll, projektitöö, loovad tööd, miniuurimus jm). Kontrolltööst teavitatakse õpilast õppeinfosüsteemi kaudu ette vähemalt seitse kalendripäeva;
- arvestus – mahukas töö (kuni 1 kursuse materjali mahus), mida kasutatakse õpilaste ainealaste teadmiste ja oskuste võrdlemiseks kursuse ainekavas toodud taotletavate õpitulemustega.

Tagasiside

Tallinna Mustamäe Riigigümnaasiumis rakendatakse õppimist toetavat tagasisidet ja kokkuvõtvat hindamist kursuse ja kooliastme lõpus. Tagasiside võib olla suuline või kirjalik. Õpetaja annab õpilasele tagasisidet õppimise protsessi kohta vastavalt oma õppeaine eripärale.

Kirjalike ja suuliste tööde tagasiside kõrval käsitletakse õppimist toetava tagasisidena õpetajapoolset juhendamist õpiülesande sooritamise käigus ja individuaalset vestlust õpilasega, mille käigus juhitakse tähelepanu õpilase arengut toetavatele tegevustele.

Kokkuvõttev kursuse tulemus on õpitulemuse saavutatuse tase, mis on toetava hindamise loogiline jätk, sisaldades protsessiandmete analüüsi koos õpilase poolt loodud väljundi hindamisega. Kokkuvõtvalt hinnatakse õpilase poolt saavutatud õpitulemusi eristavalt või mitteeristavalt.

Eristav tagasiside väljendub 0-100% hindedkaalal, mille väärtus peegeldab õpitulemuste saavutatuse taset.

Mitteeristav tagasiside väljendub „arvestatud“ (AR+, AR) ja „mittearvestatud“ MA skaalal ning nende saavutamise tingimused määrab vastava kursuse aineõpetaja. Mitteeristavat hindamist

rakendatakse valik- ja moodulkursuste, uurimistö aluste kursuse, *Maailma ja inimese kujunemine* kursuse, kogukonnapraktika ja töövarjutamise kursuse, riigikaitse kursuse ning kehalise kasvatuse hindamisel. Mitteeristava kokkuvõtva hindega lõppeatel kursustel on õpetajal õigus õppeprotsessi käigus hinnata ka 100% skaalal.

Eristavalt hinnatavates kursustes on aineõpetajal õppeprotsessi tagasisidestamiseks lubatud kasutada ka mitteeristava hindamise tähiseid, eeldusel, et kursuse koondhinne antakse õpilasele 100% skaalal.

Kokkuvõtva hindamisena käsitletakse ka teadmiste ja oskuste tõendamist juhul, kui kool vastavalt „Põhikooli ja gümnaasiumiseaduse“ § 17 lõikele 4 arvestab kooli õppekava välist õppimist või tegevust koolis õpetatava osana.

Kui õppija tervislik seisund või muu erijuhus ei võimalda õigeaegselt kursuse õpitulemust kokkuvõtvalt tagasisidestada, märgitakse kursusehindeks „ootel“ (o). Õppijal on kohustus saavutada nõutud õpitulemus vastavalt kokkuleppele aineõpetajaga või lähtudes individuaalses õppekavas seatud eesmärkidest.

Kooliastmehinne pannakse õpilasele välja kõigi kursuste tulemuste alusel pärast vastava õppeaine viimase kursuse läbimist ja viimase kursuse tulemuse selgumist. Kooliastmehinne kujuneb kõigi kursuste keskmisest tulemusest, mis teisendatakse viie palli skaalale otse kursuste aritmeetilise keskmise tulemusest. Kooliastmehinde väljapanekul võib õpetaja arvestada õpilase individuaalset arengut ja saavutatud õpitulemusi, tõstes õpilase kursuste tulemusi kuni 3%.

Lõputunnistusel teisendatakse kursuste tulemus hindekskaala 5-palli skaalale lähtuvalt gümnaasiumi riikliku õppekava § 17, kus hindega „5“ hinnatakse õppijat, kes on saavutanud 90-100%, hindega „4“ 75-89%, hindega „3“ 50-74%, hindega „2“ 20-49% ja hindega „1“ 0-19%.

Kehalise kasvatuse kooliastmehinde väljapanekul lähtutakse põhimõttest, et hindamisel ei eelistata andekust, vaid õpilase püüdlikkust, osalemist õppeprotsessis, teoreetilisi teadmisi ja arengut. Mitteeristav hindekskaala kehalises kasvatuses teisendatakse lõputunnistusel numbriliseks hindeks õpiväljundite saavutatust ja õppetöös osalemise aktiivsust arvestades:

- „5“ mitteeristav hinne AR+ või AR, õpilasel on saavutatud 90%-100% õpiväljunditest, õpilane on aktiivselt õppetöös osalenud;
- „4“ mitteeristav hinne AR, õpilasel on saavutatud 75%-89% õpiväljunditest;
- „3“ mitteeristav hinne AR, õpilasel on saavutatud 50%-74% õpiväljunditest;

„2“ mitteeristav hinne MA, õpilasel on saavutatud 20%-49% õpiväljunditest;

„1“ mitteeristav hinne MA, õpilasel on 0%-19% õpiväljunditest, ei ole osalenud õppetöös.

Kui õpilast on gümnaasiumiõpingute jooksul seoses kooli vahetamisega hinnatud viiepalliskaalal või mõnel muul skaalal, mis erineb protsentuaalsest skaalast, siis kõik hinded teisendatakse esmalt viie palli skaalale ja seejärel arvestatakse nende põhjal keskmine hinne ehk kooliastmehinne.

Kursuse tulemuse kujunemine:

Kursuse jooksul on tagasiside korraldatud viisil, mis suunab õppijat kursuse lõpetamiseks vajalike õpitulemuste saavutamisele.

Kursuse ainekavas on määratud õppeaine tagasiside ja hindamise põhimõtted, mis kajastatakse kursuse ainekaardil, õppeinfosüsteemis kursuse 1. tunni kirjelduses ja selgitatakse kursuse avatunnis. Ainekaardid ja õppeainete info on õpilase jaoks kättesaadavad kooli kodulehel.

Iga kursuse läbimist hinnatakse kokkuvõtva tulemusega. Kursuse tulemuse väljapanekul võib arvestada õppija osavõttu ja aktiivset osalust tundides.

Iga õppeaasta jooksul toimub kuni kaks arvestust G1-G3 astmes ja üks üleminekuksam G1-G2 astmes. Arvestused toimuvad 2. või 3. perioodi kokkuvõtval nädalal, üleminekuksam toimub 3. perioodi kokkuvõtval nädalal. Õppeained, milles arvestus või eksam läbi viiakse, otsustab õppenõukogu õppeaasta 1. kogunemisel.

Arvestus on hindeline ja hinne loetakse arvestuse aluseks olnud õppeperioodi hinnete hulka. Arvestuse tulemus omab olulist kaalu kursusehinde väljapanekul.

Ülemikueksami hinne on võrdne ühe kursusehindega ja selle tulemus kantakse õppeinfosüsteemi eraldi kursusehindena.

Juhul, kui õpilane sooritab arvestuse või üleminekuksami tulemusele, mis on madalam kui 50%, peab ta sooritama järelarvestuse või järeleksami.

Kõikide kursuste tulemused peavad õppeaasta lõpuks ja kooli lõpetamisel olema vähemalt 50%. Kursuse tulemus kujuneb õppeperioodi/kursuse vältel saadud tagasiside ja õpiülesannete tulemuste põhjal. Et valikmooduli koondtulemus oleks positiivne, peavad õppemoodulisse kuuluvate kõigi üksikute kursuste tulemused olema vähemalt 50% ehk „arvestatud“.

Juhul, kui õpilasel pole võimalik tervisliku seisundi tõttu kursuse õpitulemusi õigeaegselt saavutada, on õpilasel või tema vanemal kohustus teavitada terviseprobleemi ilmnemisel

koheselt kooli, esitades taotluse kursusehinde väljapaneku pikenduseks. Taotlus tuleb esitada kooli juhiabile.

Järelvastamine

Kooli eesmärk on, et kõik õpilased saavutavad tundides ja hindelisi õpiülesandeid õigeaegselt sooritades vähemalt piisaval tasemel kooli ja riiklikus õppekavas taotletud õpitulemused.

Järelvastamine on ühekordne erakorraline võimalus teha ebaõnnestunud töö (tulemus 49% ja vähem või „mittearvestatud“) uuesti või sooritada puudumise tõttu tegemata jäänud töö.

Õigeaegselt esitamata või sooritamata töö tähistatakse märgiga „o“ (ootel) koos selgituse ja järelvastamise tähtajaga.

Järelvastamiseks on õpilasel õigus 10 tööpäeva jooksul alates õpilasele tulemuse teavitamisest õppeinfosüsteemi vahendusel. Kui õpilane ei saa mõjuval põhjusel 10 päeva jooksul järelvastamisele ilmuda, on tal õigus pöörduda aineõpetaja poole uue tähtaja kokku leppimiseks.

Järelvastamine toimub vähemalt kord nädalas järelvastamise tunni ajal selleks määratud õpetaja(-te) juures. Praktilist sooritust või suulist esitust nõudvad järelvastamised lepivad õpilane ja aineõpetaja omavahel eraldi kokku.

Ühes järelvastamise tunnis on võimalik korraga sooritada kuni kaks tööd.

Kui õpilane on end järelvastamisele registreerinud, kuid jätab mõjuva põhjuseta järeltööle tulemata, ei ole õpilasel õigust uueks järelvastamiseks.

Mõjuva põhjuse korral (nt õpilase või õpetaja pikaajaline haigestumine) on võimalik taotleda aineõpetajalt erandit järeltööde aegade suhtes. Järelvastamise õiguse üle otsustamine kuulub õpetaja kaalutusõigusesse.

Järelvastamise täpsed reeglid iga kursuse kohta tutvustab aineõpetaja õppijatele kursuse alguses koos tagasisidestamise põhimõtetega.

Ette teada oleval põhjusel õppetööst puudumisel teavitab õpilane sellest oma mentorit ja võtab vastutuse iseseisvalt õppida puudunud aja jooksul käsitletud õppematerjali.

Konsultatsioon on vähemalt kord nädalas toimuv õpetaja poolt pakutud aeg, kus antakse lisaselgitusi ja -abi ainesisu kohta. Konsultatsioonis järelvastamist ei toimu.

Õpilase järgmisesse astmesse üleviimine ja koolist väljaarvamine

Kui õpilase kursuse tulemus on 49% või madalam või mitteamestatud, on tal õigus sooritada üks kord kursuse järelvastamine ehk järelarvestus kooli poolt määratud ajal ja vormis. Järelarvestuse eesmärk on anda õpilasele võimalus õpitulemuste saavutamiseks vähemalt rahuldaval (50% ja enam) tasemel. Arvestuse sooritamiseks esitab õpilane 3 tööpäeva jooksul peale kursuse tulemuse teada saamist õppejuhile avalduse, kuhu õpilane märgib selgituse mitterahuldava tulemuse põhjuste kohta.

Otsuse järelarvestuse võimaldamise kohta teeb kooli juhtkond. Kui õpilane on puudunud üle 50% tundidest, on kooli juhtkonnal õigus õppijat järelarvestusele mitte lubada. Otsus järelarvestuse võimaldamise või sellele mittelubamise kohta tehakse õppijale, tema mentorile ja vanemale teatavaks õppeinfosüsteemis.

Järelarvestus toimub 20 koolipäeva jooksul pärast kursusehinde väljapanekut. Õpilasel on võimalik parandada negatiivset kursusetulemust kuni kahe õppeaines õppeperioodi kohta.

Kui õpilane pole kursuse tulemust, mis on 49% või madalam enne 3. õppeperioodi lõppu parandanud, määratakse talle õppenõukogu otsusega täiendav õppetöö, mida saab sooritada pärast õppeperioodi lõppu (aineõpetajaga kokkuleppel juunis ja/või augustis). Täiendav õppetöö määratakse õpilasele kuni kahe kursuse järele vastamiseks.

Õppija arvatakse edasijõudmatuse tõttu koolist välja juhul, kui kõigi tema vastava klassiastme kursuste tulemus ei ole vähemalt 50%. Õpilase väljaarvamist Tallinna Mustamäe Riigigümnaasiumist reguleerib kodukorra punkt 16.

Tagasisidest teavitamine

Õpilane saab õppeinfosüsteemi kaudu teavet õppesisu, õppekorralduse, koduste ülesannete, õppe edukuse, puudumiste ja käitumise kohta.

Iga kursuse alguses tutvustab õpetaja kursuse eesmärgid, õpiväljundeid, kursuse sooritamise nõudeid ja tagasiside korraldust. Vastav info kantakse kursuse ainekaardile ja õppeinfosüsteemi kursuse 1. tunni kirjeldusse.

Õpetaja kannab tagasiside õppeinfosüsteemi. Õpiülesannete tulemused kantakse e-päevikusse hiljemalt 10 tööpäeva jooksul pärast õpiülesande sooritamist. Kursuse kokkuvõttev tulemus tehakse õppijale õppeinfosüsteemis teatavaks hiljemalt 5 tööpäeva jooksul pärast kursuse viimase tunni toimumist.

Väljavõtetes teisendatakse vastava nõude olemasolul hindedkaala 5-palli skaalale lähtuvalt gümnaasiumi riikliku õppekava §17, kus hindega „5“ hinnatakse õppijat, kes on saavutanud 90–100%, hindega „4“ 75–89%, hindega „3“ 50–74%, hindega „2“ 20–49% ja hindega „1“ 0–19%.

Hinde vaidlustamine

Õpilasel ja tema seaduslikul esindajal on õigus hinded vaidlustada kümne päeva jooksul pärast hinde teada saamist, esitades kooli direktorile kirjalikult vastava taotluse koos põhjendustega. Hinde vaidlustamise korral algatab kooli direktor menetluse ning teeb otsuse ja teavitab sellest taotluse esitajat kirjalikult viie tööpäeva jooksul otsuse vastuvõtmise päevast alates.